

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Европейски структурни и инвестиционни фондове

Насоки за Комисията и държавите членки относно
обща методология за оценяване на системите за
управление и контрол
в държавите членки

ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ

„Това е работен документ, изготвен от службите на Комисията. Той съдържа технически насоки, основани на приложимото право на ЕС, които са предназначени за колеги и организации, участващи в мониторинга, контрола или усвояването на европейските структурни и инвестиционни фондове, относно тълкуването и прилагането на правилата на ЕС в тази област. Целта на работния документ е да представи тълкуването и обясненията на службите на Комисията във връзка с посочените правила, за да се улесни прилагането на програмите и да се насърчат добрите практики. Тези насоки не засягат тълкуването на Съда и на Общия съд или решенията на Комисията.“

Съдържание

СПИСЪК НА АКРОНИМИТЕ И СЪКРАЩЕНИЯТА	3
1. Контекст	4
1.1. Позовавания на разпоредби.....	4
1.2. Цел на насоките	4
2. Насоки	5
2.1. Ключови изисквания и критерии за оценка.....	5
2.2. Етапи на оценката.....	5
Приложение I — Ключови изисквания и критерии за оценка.....	11
1. Ключови изисквания във връзка с УО и неговите МЗ.....	11
Ключово изискване 1: Подходящо разделение на функциите и подходящи системи за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачи на друг орган.....	11
Ключово изискване 2: Подходящ подбор на операции	11
Ключово изискване 3: Предоставяне на подходяща информация на бенефициерите.....	12
Ключово изискване 4: Подходящи проверки на управлението	13
Ключово изискване 5: Внедрена ефективна система, с която се гарантира, че всички документи за разходите и одитите се съхраняват за осигуряване на подходяща одитна следа.....	14
Ключово изискване 6: Надеждна система за събиране, записване и съхранение на данни за целите на мониторинга, оценяването, финансовото управление, проверките и одитите, включваща връзки с електронни системи за обмен на данни с бенефициерите	15
Ключово изискване 7: Ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите.....	15
Ключово изискване 8: Подходящи процедури за изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение на окончателните одитни доклади и извършените проверки	16
2. Ключови изисквания във връзка със СО и неговите МЗ	17
Ключово изискване 9: Подходящо разделение на функциите и подходяща система за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачите на друг орган.....	17

Ключово изискване 10: Подходящи процедури за изготвяне и подаване на заявления за плащане	17
Ключово изискване 11: Поддържане на подходящи компютризирани записи за декларираните разходи и за съответните публични средства.....	18
Ключово изискване 12: Подходяща и пълна отчетност за подлежащите на възстановяване суми, възстановените суми и отменените суми	18
Ключово изискване 13: Подходящи процедури за изготвяне на отчетите и сертифициране на тяхната пълнота, точност и достоверност	19
3. Ключови изисквания във връзка с ОО	19
Ключово изискване 14: Подходящо разделение на функциите и подходящи системи, чрез които се гарантира, че всеки друг орган, извършващ одити съгласно одитната стратегия по програмата, разполага с необходимата функционална независимост и се съобразява с международно приетите стандарти за одит	19
Ключово изискване 15: Подходящи одити на системите	20
Ключово изискване 16: Подходящи одити на операциите.....	20
Ключово изискване 17: Подходящи одити на отчетите	22
Ключово изискване 18: Подходящи процедури за осигуряването на надеждно одитно становище и за изготвянето на годишния контролен доклад	23
Приложение II: Оценяване на ключово изискване съгласно критериите за оценка и по орган	24
Приложение III: Общо заключение за всяка система за управление и контрол	31
Приложение IV: Таблица, свързваща ключовите изисквания с критериите за определяне	32

СПИСЪК НА АКРОНИМИТЕ И СЪКРАЩЕНИЯТА

ОО	Одитен орган
ГКД	Годишен контролен доклад
Одитна структура	Структурата, извършваща одити в рамките на компетентността на ОО, както е предвидено в член 127, параграф 2 от POP
СО	Сертифициращ орган
ССИ	Code Commun d'Identification (референтен номер на всяка програма, предоставен от Комисията)
Делегиран регламент	Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3.3.2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ¹
POP	Регламент за общоприложимите разпоредби (Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17.12.2013 г.) ²
ESIF	„ESIF“ отговаря на всички европейски структурни и инвестиционни фондове. Тези насоки се прилагат за всички фондове, с изключение на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)
ЕТС	Европейско териториално сътрудничество
Финансов регламент	Финансов регламент (Регламент (ЕС, EURATOM) № 966/2012 ³
МЗ	Междинно звено
УО	Управляващ орган
СУК	Система за управление и контрол

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480&from=EN&lang3=choose&lang2=choose&lang1=BG>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1416480945454&uri=CELEX%3A32012R0966>

1. КОНТЕКСТ

1.1. Позовавания на разпоредби

Регламент	Членове
Регламент (ЕС) № 1303/2013 Регламент за общоприложимите разпоредби (<i>наричан по-долу POP</i>)	Част четвърта Дял I — Управление и контрол

1.2. Цел на насоките

Целта на настоящите насоки е да предоставят практически инструмент, който да помага на одиторите да оценяват функционирането на СУК, създадени от държавите членки във връзка с програмите по ESIF (с изключение на ЕЗФРСР).

Те се основават на насоките, които са в сила за периода 2007—2013 г., и на заключенията на работната група, включваща служители от службите за одит на ГД „Регионална и селищна политика“, ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване и ГД „Морско дело и рибарство“ в Комисията, с цел да се създаде референтна рамка по отношение на:

- обясняване на ключовите изисквания, които трябва да се използват (вж. POP и Делегирания регламент на Комисията);
- обясняване на критериите за оценка, които трябва да се използват за всяко ключово изискване;
- предоставяне на насоки за изготвяне на заключения за всяко ключово изискване и от всеки орган;
- предоставяне на насоки за съставяне на общо заключение относно СУК (или част от системата) за програма или група програми, като се вземат предвид всички съществуващи смекчаващи фактори или компенсаторни контролни мерки.

Поради това насоките са предназначени на първо място за дирекциите за одит на горепосочените служби на Комисията и одитните органи (ОО), за да се гарантира обективност, съгласуваност и прозрачност при оценяване на съответствието на системите за управление и контрол с ключовите регулаторни изисквания. Описаните в настоящите насоки „етапи на оценката“ определят методологията, която трябва да се използва при извършване на одитите на системите. От ОО се изисква да използват тези насоки в техните одити на системите на УО, СО и МЗ или когато осъществяват надзор над работата на други участващи одитни органи, за да се гарантира хармонизирането на резултатите от одита и за да могат одиторите от различните части на контролната верига да разчитат на работата на колегите си.

Разделът от настоящите насоки относно оценката на функционирането на ОО се отнася преди всичко за службите за одит на Комисията, но може да се използва и от ОО при оценяване/осъществяване на надзор над работата на други одитни структури в СУК или като инструмент за самооценка, за да се гарантира спазването на техните собствени одитни процедури съгласно очакванията на Комисията.

На УО, СО и техните МЗ обаче настоятелно се препоръчва също така да вземат под

внимание и да използват, когато е необходимо, настоящите насоки като инструмент за самооценка.

Не е възможно в настоящите насоки да се обхванат всички ситуации, които може да възникнат. Прегледът на качеството на всеки одит трябва да гарантира, че общото заключение за системата е обосновано и че предложеното одитно становище е в съответствие с констатациите от одитите и е надлежно обосновано и документирано.

Насоките са придружени от четири приложения: в приложение I са представени ключовите изисквания и съответните критерии за оценка на всяко ключово изискване; в приложения II и III са представени обобщителни таблици, които следва да се използват от одиторите и които предоставят рамката за изготвяне на общо становище за всяка система относно съответствието с регулаторните ключови изисквания за периода 2014—2020 г.; в приложение IV е представена таблица, свързваща критериите за определяне с ключовите изисквания.

2. НАСОКИ

2.1. Ключови изисквания и критерии за оценка

18-те ключови изисквания на СУК и критериите за оценка на тяхното функциониране са изброени в приложение I.

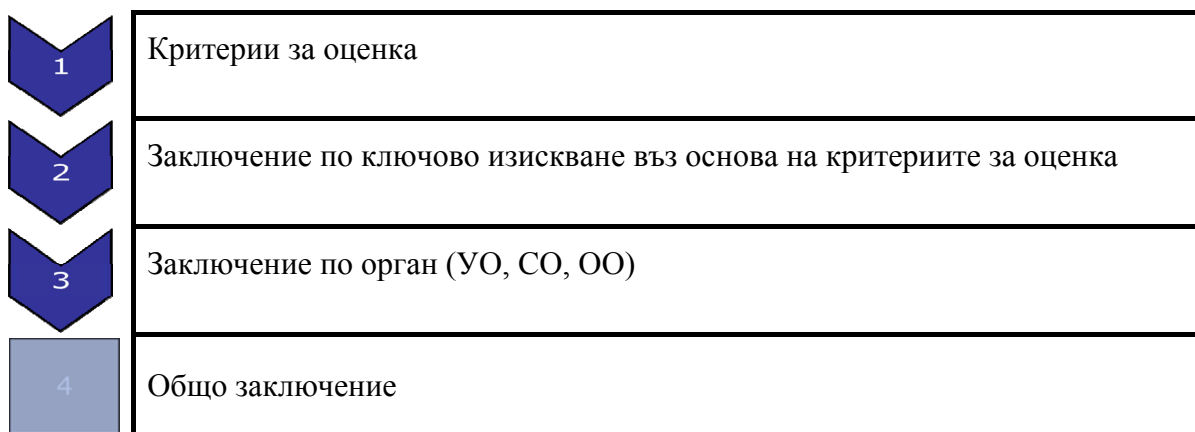
Те се отнасят до:

1. УО и всички МЗ, на които са делегирани функции (8 ключови изисквания, съдържащи 36 критерия за оценка);
2. СО и всички МЗ, на които са делегирани функции (5 ключови изисквания, съдържащи 18 критерия за оценка);
3. ОО и всички одитни органи, които извършват одитна дейност от негово име (5 ключови изисквания, съдържащи 27 критерия за оценка).

Критериите за оценка са описани за всяко ключово изискване. Несъответствието с тези критерии е показателно за системни недостатъци и следователно поражда риск от сертифициране на неправомерни разходи пред Комисията и свръхвъзстановяване на държавите членки.

2.2. Етапи на оценката

Оценката на СУК следва представената по-долу схема:

Трябва да се подчертае, че при всички етапи от процеса на оценяване професионалната преценка на одитора и ефективният качествен контрол са от съществено значение за гарантиране на съгласуваност на резултатите от одита.

За да се постигне висока степен на надеждност и да се изрази становище относно функционирането на СУК, следва да се извършват одити на системата, включително проверка за съответствие на ключови контролни мерки на ключови органи. Такава проверка за съответствие следва да се извършва за редица проекти, трансакции на равнището на УО, СО, техните МЗ и ОО.

Проверката на контролните мерки на равнището на СО и неговите МЗ могат също така да допринесат за одитите на отчетите (вж. член 29, параграф 3 от Делегирания регламент на Комисията).

Методологията, използвана за подбор на извадката за проверката на контролните мерки (като например подбор по качествени признаци или подбор въз основа на преценка), следва да се избере от ОО (в случая на държавите членки) или от Комисията. Когато голям брой МЗ осъществяват дейност в рамките на една и съща програма, за проверката на ключовите контролни мерки може да се подбере подходяща извадка от тези МЗ. Извадката от МЗ следва да се избере въз основа на подходяща оценка на риска, като се вземат предвид аспекти като рисков профил на операциите в рамките на МЗ, размер на средствата, сложност и/или новост на операциите, модификации на организационната структура, експертен опит на персонала и т.н. Във всички случаи в одитния си доклад одиторът определя, в съответствие със стандартите за одит, обхвата на одита и дали заключението обхваща системата изцяло или частично.

Методологията, използвана за определяне на големината на извадката за проверката на контролните мерки, следва да е в съответствие с международно приетите стандарти за одит (INTOSAI, IFAC или ИА).

Резултатите от тези изпитвания, в съчетание с други качествени аспекти и одитни процедури, формират основата за оценката.

Съответно за всеки етап (т.е. първо за всеки критерий за оценка, след което за всяко ключово изискване, за всеки орган и за общото заключение относно СУК) одиторите следва да изготвят своите заключения въз основа на следните категории:

Категория 1. **Функционира добре. Не е необходимо подобрене или е необходимо само незначително подобрене.** Не са открити слабости или са открити незначителни такива. Тези слабости не оказват или оказват незначително въздействие върху функционирането на оценените ключови изисквания/органи/системи.

Категория 2. **Функционира, но е необходимо известно подобрене.** Открити са известни слабости. Тези слабости оказват умерено въздействие върху функционирането на оценените ключови изисквания/органи/системи. Изготвени са препоръки за изпълнение от страна на одитирания орган.

Категория 3. **Функционира частично; необходими са значителни подобрения.** Открити са сериозни слабости, които създават риск от нередности с финансовите средства. Въздействието върху ефективното функциониране на ключовите изисквания/органи/системите е значително.

Категория 4. **Като цяло не функционира.** Открити са редица сериозни и/или мащабни слабости, които създават риск от нередности с финансовите средства. Въздействието върху ефективното функциониране на оценените ключови изисквания/органи/системи е значително — оценените ключови изисквания/органи/системи функционират незадоволително или изобщо не функционират.

Приложения II и III имат за цел да улеснят процеса на оценяване за всеки етап.

2.2.1 Критерии за оценка

Първият етап включва оценяване на критериите за оценка за всяко ключово изискване чрез определяне на това кои от четирите горепосочени категории отговарят в най-голяма степен на всеки от критериите за оценка за одитираната програма.

За да се гарантира прозрачно и обективно оценяване за всеки от критериите, следва да се използва приложение II.

Важно е да се подчертае, че когато категоризират всеки от критериите за оценка, одиторите следва да прилагат професионалната си преценка, като вземат предвид всички други налични одитни доказателства, които също следва да бъдат анализирани. Тези одитни доказателства могат да включват цялото натрупано знание от одита, включително информация, получена от прегледа на описанието на системите, одитно становище и доклад за определянето, процедурни наръчници, функциониране на СУК, запитвания или интервюта в органи, включени в СУК.

2.2.2 Заключение по ключово изискване

Вторият етап включва изготвяне на заключение за всяко ключово изискване въз основа на оценените по-рано критерии за оценка в хода на етап 1. По принцип при оценяване на ключовите изисквания решаващ фактор е общото въздействие върху степента на надеждност. В този контекст трябва да се поставят следните въпроси:

- Какво е въздействието на неспазването или на частичното спазване на конкретен критерий за оценка или ключово изискване върху установяването на грешки и нередности и върху системата за управление и контрол?
- Подобно неспазване увеличава ли вероятността нередности или незаконосъобразни разходи да не могат да бъдат предотвратени, открити и/или коригирани по подходящ начин?

Следните насоки се предоставят като пример за възможни резултати за този етап (след съчетаването на проверката на ключовите контролни мерки с други качествени аспекти):

- когато един или повече критерия за оценка са в категория 3 или категория 4, одиторът може логично да заключи, че това не позволява категоризация на ключовото изискване като категория 1 и вероятно като категория 2;
- когато мнозинството от критериите за оценка са в една и съща категория, одиторът може логично да заключи, че това предоставя сериозни основания за класифицирането и на ключовото изискване в същата категория;
- по принцип ключовото изискване не може да бъде класифицирано по благоприятен начин от най-лошия от критериите за оценка, с възможно изключение за следните критерии за оценка:

Управляващ орган

2.3 Всички получени заявления се вписват. Заявленията се регистрират при получаването им, на всеки заявител се предоставя потвърждение за получаването и се съхраняват документи за статута на одобрение за всяко заявление.

2.5 Приетите решения относно приемането или отхвърлянето на заявления и проекти следва да бъдат взети от подходящото лице или орган, резултатите се обявяват в писмен вид и ясно се посочват причините за приемането или отхвърлянето на заявленията. Процедурата по обжалването и свързаните с нея решения следва да се публикуват.

5.3 Въведени са процедури, за да се гарантира, че всички документи, необходими за осигуряване на подходяща одитна следа, се съхраняват съгласно изискванията на член 140 от POP относно наличността на документи.

Сертифициращ орган

11.3 Осигурява подходяща одитна следа чрез записване и съхраняване в компютризирана форма на счетоводни записи за всяка операция, като тази следа подкрепя всички данни, необходими за изготвянето на заявления за плащане и отчети. Одитната следа в рамките на СО следва да позволява сверяване на декларираните пред Комисията разходи с отчетите за разходите, получени от УО или МЗ.

13.5 Подходящи процедури за гарантиране на своевременно докладване пред Комисията относно изпълнението на бюджета на ЕС в съответствие с член 59, параграф 5, буква а) от Финансовия регламент.

Одитен орган

18.5 ГКД за счетоводната година и одитното становище следва да обхващат всички държави членки, включени в програмите съгласно целта на ЕТС.

За изготвяне на заключения одиторите ще използват своята професионална преценка и всички възможни смекчаващи фактори. Необходимо е да се предостави и да бъде вписано в одитното досие подходящо одитно доказателство.

2.2.3 Заключение по орган

Третият етап включва достигане до заключение за всеки орган, основано на резултатите от категоризацията на всяко от ключовите изисквания в хода на етап 2. Следва да се използват приложения II и III. Приложение II обединява оценката по ключово изискване, за да се достигне до заключение за всеки орган, докато приложение III, което е „таблица за връзка“, свързва заключението за всеки орган с общото заключение за системата (връзка с етап 4).

Не е възможно да се предвидят всички комбинации на оценки на ключови изисквания във връзка с всеки орган, които може да възникнат. Все пак могат да бъдат предоставени следните насоки:

1. Всяко от ключовите изисквания трябва да се оценява независимо от останалите в рамките на един и същ орган. Това означава, че слабост в едно от ключовите изисквания в един орган, не може да бъде компенсирана от друго ключово изискване, което функционира добре в рамките на същия орган. Компенсаторните контролни мерки се разглеждат единствено на равнището на общата оценка на системата (етап 4).
2. Някои ключови изисквания са съществени по отношение на законосъобразността и редовността на разходите и правилното функциониране на съответния орган. Критериите за определяне на сериозни недостатъци, така както са определени в член 2, параграф 39 от POP, са посочени в член 30 от Делегирания регламент на Комисията и засягат:
 - УО: ключови изисквания 2 (подбор на операции), 4 (проверки на управлението) и 5 (одитна следа на документите за разходите и одитите).
 - СО: ключово изискване 13 (изготвяне и сертифициране на годишните счетоводни отчети).
 - ОО: ключови изисквания 15 (одити на системи), 16 (одити на операции) и 18 (надеждно одитно становище и изготвяне на ГКД).
3. Класифицирането в категория 1 или 2 на седемте ключови изисквания, посочени в точка 2 по-горе, би имало положително въздействие върху общото

заклучение.

4. Ако едно от основните ключови изисквания, посочено в точка 2 по-горе, или две или повече от другите ключови изисквания за даден орган са класифицирани в категории 3 или 4, този орган не може да се оцени като цяло в по-добра категория от категория 3 или 4. С други думи по-доброто класифициране на другите ключови изисквания за въпросния орган не може да компенсира недостатък в съществено ключово изискване.
5. Ако някои от функциите са делегирани на МЗ, се изисква допълнителна разбивка на приложения II и III и ще се прилагат същите критерии, които са използвани в случая на УО/СО, за да се достигне до заключение за МЗ и въз основа на това до общо заключение за УО или СО.

Одиторите следва да използват своята професионална преценка, за да достигнат до подходящо заключение за всеки орган, като оценяват общото заключение в таблицата, предоставена в приложение III към настоящите насоки.

2.2.4 Общо заключение

При този последен етап одиторите правят връзка между заключението по орган и общото заключение относно СУК за програмата, като установяват всички смекчаващи фактори и компенсаторни контролни мерки, които може да съществуват в даден орган, които ефективно намаляват риска в общата СУК.

Така например, ако одиторът достигне до заключение, че проверките, извършени от СО, са непълни или не са достатъчно ефективни, но проверките на управлението в УО (или ако са делегирани — в МЗ) са с добро качество и са ефективни, това може да намали риска от сертифициране и изпращане на неправомерни разходи до Комисията. Припомня се, че ключово изискване 4 (проверки на управлението) остава най-важната и първата мярка за защита на СУК срещу нередности. Поради това преценяването на правилното функциониране на това ключово изискване е от съществено значение за оценката на риска от възстановяване на неправомерни разходи от страна на Комисията. Важно е да се подчертае, че преди проверките да бъдат взети предвид като смекчаващ фактор или компенсаторна контролна мярка, следва да се получат доказателства за тяхното правилно функциониране. Друг пример за смекчаващ фактор преди издаването на одитно становище може да бъде вече приложен план за действие, който ефективно е подобрил системата за управление и контрол (за избягване на бъдещи подобни нередности) и е коригирал основните нередности, които не са били открити по-рано чрез проверка на извадките или проверки на управлението (финансови корекции за декларирани по-рано разходи).

Одиторът определя нивото на остатъчен риск по отношение на редовността на трансакциите и формулира общото заключение за система относно съответствието на системата с ключовите регулаторни изисквания. Следва да се използва приложение III.

1. За да се гарантира съгласуваност на резултатите при всички етапи на процедурата, за общата оценка на системите се използват същите категории, както за отделните ключови изисквания и органи.
2. Преди да определи нивото на остатъчен риск по отношение на редовността одиторът трябва да вземе предвид съществуването на смекчаващи фактори, както е описано по-горе.

Следователно общото заключение за СУК предоставя основа за определяне на степента на надеждност и за определяне на гаранционната вероятност за одитите на операции. При изготвянето на ГКД одиторът съответно може да формулира одитно становище за програмата и да отправи препоръки за последващо действие, ако е необходимо, чрез

обединяване на заключенията относно СУК с резултатите от одити на операциите и на отчетите.

Освен това тази одитна дейност следва да се използва от държавите членки за изпълнение на разпоредбите на член 124, параграф 5 от РОР относно задължението за мониторинг на изпълнението на критериите за определяне. За да се улесни тази дейност, в приложение IV се предоставя таблица, свързваща критериите за определяне и свързаните ключови изисквания.

Приложение I — Ключови изисквания и критерии за оценка

В това приложение се определят ключовите елементи на СУК и критериите за оценка, като се вземат предвид минималните изисквания на приложимата правна рамка за периода 2014—2020 г. Структурираните по орган ключови елементи са тези, които са били създадени или са от съществено значение за гарантиране на законосъобразността и редовността на разходите, както и действителността на операциите, включени в подпомаганите от ESIF (с изключение на ЕЗФРСР) програми съгласно POP.

1. Ключови изисквания във връзка с УО и неговите МЗ

Ключово изискване 1: Подходящо разделение на функциите и подходящи системи за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачи на друг орган

(член 72, букви а), б), д) и з), член 122, параграф 2, член 123, параграфи 1 и 6, член 125, параграф 1 от POP)

Критерии за оценка:

1.1 Ясно описание и разпределение на функциите (органиграма, примерен брой на длъжностите, изисквани квалификация и опит, длъжностни характеристики), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно са определени всички задачи, които са делегирани от УО на МЗ.

1.2 На различните равнища и за различните функции в рамките на УО и МЗ е налице необходимият персонал и експертен опит, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящите споразумения за възлагане на дейности на подизпълнители, ако има такива.

1.3 Спазване на принципа на разделение на функциите в рамките на организацията на УО, когато е целесъобразно и по-специално в случай че държавата членка е решила да запази функцията по сертифициране в рамките на същата административна структура като УО, също както и между УО и другите организации в СУК (СО или неговите МЗ, ОО или други одитни структури).

1.4 Налице са цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се актуализират при необходимост, обхващащи всички ключови дейности в рамките на УО и МЗ, включително процедури за докладване и мониторинг на нередности и за възстановяване на неправомерно платени суми.

1.5 Въведени са подходящи процедури и правила за ефективен мониторинг и осъществяване на надзор над задачите, делегирани на МЗ, на базата на подходящи механизми за докладване (преглед на методологията на МЗ, редовен преглед на резултатите, докладвани от МЗ, включително, когато е възможно, повторно изпълнение въз основа на извадката от работата, извършена от МЗ).

1.6 Отчитайки принципът на пропорционалност, при необходимост се изготвя рамка за осигуряване на подходящо управление на риска, по-специално в случай на значителни модификации на дейностите и промени на структурите за управление и контрол.

Ключово изискване 2: Подходящ подбор на операции

(член 72, буква в), член 125, параграф 3 от POP)

Критерии за оценка:

2.1 УО изготвя за одобрение от мониторинговия комитет подходящи процедури и критерии за подбор, които:

- а. гарантират, че операциите допринасят за постигането на конкретните цели и резултати по съответните приоритети;
- б. са недискриминационни и прозрачни;
- в. отчитат насърчаването на равенството между мъжете и жените, както и принципите за устойчиво развитие, определени в членове 7 и 8 от POP.

2.2 Публикуват се покани за представяне на заявления⁴.

Поканите за представяне на заявления се рекламират с цел да достигнат до всички потенциални бенефициери и съдържат ясно описание на използваната процедура за подбор, както и правата и задълженията на бенефициерите.

2.3 Всички получени заявления се вписват.

Заявленията се регистрират при получаването им, на всеки заявител се предоставя потвърждение за получаването и се съхраняват документи за статута на одобрение за всяко заявление.

2.4 Всички заявления или проекти се оценяват в съответствие с приложимите критерии.

Оценката се прилага по последователен и недискриминационен начин. Използваните критерии и оценки са в съответствие с тези, одобрени от мониторинговия комитет и посочени в поканата.

При оценяването на заявленията или проектите УО гарантира, че оценителите притежават изисквания експертен опит и независимост.

Освен това УО следва изрично да провери дали:

- а. избраната операция попада в обхвата на съответния(ите) фонд(ове) и може да бъде включена в категорията интервенция;
- б. бенефициерът разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет за изпълнение на условията по отношение на предоставянето на финансиране;
- в. когато операцията е започнала преди подаването на заявление за финансиране, приложимото право, касаещо операцията, е било спазено;
- г. операциите, избрани да получат подкрепа, не включват дейности, които са били част от операция, която е била или е трябвало да бъде обект на процедура по възстановяване след преместване на производствената дейност извън програмния район.

Всички фази на настоящата оценка следва да бъдат документирани по подходящ начин.

2.5 Взетите решения относно приемането или отхвърлянето на заявления или проекти следва да бъдат взети от подходящото упълномощено лице в определения отговорен орган, кандидатите се уведомяват за резултатите в писмен вид в споразумение или решение (или равностоен документ) и ясно се посочват причините за приемането или отхвърлянето. Процедурата по обжалването и свързаните с нея решения следва да се публикуват.

Ключово изискване 3: Предоставяне на подходяща информация на бенефициерите (член 125, параграф 3, буква в) от POP)

⁴ Не се прилага в случай на пряко разпределяне на средства от ЕС за някои национални, регионални или местни проекти.

Критерии за оценка:

3.1 Съобщаване по ефективен начин на бенефициерите на техните права и задължения, по-специално националните правила за допустимост, определени за програмата, приложимите правила на ЕС относно допустимостта, специфичните условия за подпомагане за всяка операция, засягаща продуктите или услугите, които се предоставят съгласно операцията, планът за финансиране, срокът за изпълнение, изискванията по отношение на отделни счетоводни или подходящи счетоводни кодекси, информацията, която трябва да се съхранява и съобщава. Задълженията за предоставяне на информация и публичност следва също да бъдат ясно изразени и съобщени.

3.2 Наличието на ясни и недвусмислени национални правила за допустимост, определени за програмата.

3.3 Наличието на стратегия, която да гарантира, че бенефициерите имат достъп до необходимата информация и получават насоки на подходящото ниво (листовки, брошури, семинари, работни срещи, уебсайтове и т.н.).

Ключово изискване 4: Подходящи проверки на управлението

(член 72, букви в) и з), член 125, параграф 4, буква а) и параграфи 5 и 6 от POP)

Критерии за оценка:

4.1 Проверките на управлението включват:

- а. административни проверки по отношение на всяко заявление за възстановяване, подадено от бенефициерите: всички заявления за възстановяване, подадени от бенефициерите, подлежат на административни проверки от УО или неговото МЗ преди сертифицирането и следва да включват преглед както на самия иск, така и на съответните разходооправдателните документи, които са приложени. Обхватът и видът на разходооправдателните документи, които се изискват от бенефициерите с цел проверка, се основават на оценка на риска на всеки вид досие или бенефициер;
- б. УО и неговия(ите) МЗ следва да предприемат проверки на място на дадени операции, когато проектът вече се изпълнява, както по отношение на физическия, така и по отношение на финансовия напредък (напр. за мерки за обучение).

4.2 Проверки на място на отделни операции могат да се извършват от УО и неговия(ите) МЗ чрез извадка. Честотата и обхватът на проверките на място са пропорционални на размера на публичната подкрепа за дадена операция и на равнището на риска, установен от УО и неговия(ите) МЗ чрез техните административни проверки и от ОО чрез неговите одити за СУК като цяло. Записите следва да описват използвания метод за формиране на извадката, да определят избраните операции и да предоставят общ преглед на заключенията от проверките и установените нередности.

4.3 Наличие на писмени процедури и подробни контролни списъци, които да се използват за проверки на управлението, с цел да се открият каквито и да било съществени неточности. Това означава че контролните списъци следва най-малко да обхващат проверки на:

- а. правилността на заявлението за възстановяване;
- б. допустимия период;
- в. съответствие с одобрения проект;
- г. съответствие с одобрения процент на финансиране (когато е приложимо);

- д. спазване на съответните правила за допустимост и правилата на ЕС и националните правила относно обществените поръчки, държавната помощ, околната среда, финансовите инструменти, устойчивото развитие, публичността, изискванията за предоставяне на равни възможности и недискриминация;
- е. реалистичност на проекта, включително физически напредък на продукта или услугата и спазване на условията на споразумението за отпускане на безвъзмездна помощ и на показателите за изпълнението и резултатите;
- ж. декларираните разходи и наличието и спазването на одитната следа за редица разходни позиции;
- з. отделната счетоводна система или подходящия счетоводен кодекс за всички трансакции, свързани с операция, във връзка с операции, по които има възстановяване въз основа на действително направени допустими разходи. Тази отделна счетоводна система или подходящи счетоводни кодекси дават възможност за проверка на 1) правилното разпределение на разходите, свързани само частично със съфинансираната операция, и 2) определени видове разходи, които се считат за допустими единствено в рамките на определени граници или съразмерно на други разходи.

4.4 Следва да се съхраняват данни за:

- а. административните проверки и провежданите на място проверки, включително извършената работа и получените резултати;
- б. последващи действия във връзка с установените констатации.

Тези записи представляват разходооправдателните документи и информацията за годишното обобщение, което трябва да бъде изготвено от УО.

4.5 Наличието на процедури, одобрени от УО, гарантиращи, че СО получава цялата необходима информация относно проверките, извършвани за целите на сертифицирането.

Проверките на управлението следва да се извършват своевременно за разходи, сертифицирани в счетоводните документи за съответната счетоводна година.

Ключово изискване 5: Внедрена ефективна система, с която се гарантира, че всички документи за разходите и одитите се съхраняват за осигуряване на подходяща одитна следа

(член 72, буква ж), член 122, параграф 3, член 140, член 125, параграф 4, буква г), член 125, параграф 8 от POP)

Критерии за оценка:

5.1 Подробните счетоводни записи и разходооправдателните документи за операциите се съхраняват на подходящото управленско равнище (като например технически спецификации и финансов план на операцията, напредък при постигането на изпълнението, резултати и доклади от мониторинга, документи, свързани със заявлението, оценката, подбора и одобряването на отпускането на безвъзмездните средства, както и тръжни процедури, и процедури по възлагане на договори и доклади относно проверката на съфинансираните продукти и услуги) и осигуряват информацията, посочена в член 25, параграф 1 от Делегирания регламент на Комисията. Счетоводната система позволява бенефициерите и другите участващи органи да бъдат идентифицирани заедно с основанието за плащането.

5.2 УО води регистър на идентификационните данни и адресите на органите, съхраняващи разходооправдателните документи, свързани с разходите и одитите. Това

включва всички изисквани документи, необходими за подходяща одитна следа, които могат да бъдат в електронна форма в случай на електронен обмен на данни между бенефициерите и съответните органи съгласно член 122, параграф 3 от POP.

5.3 Въведени са процедури, за да се гарантира, че всички документи, необходими за осигуряване на подходяща одитна следа, се съхраняват съгласно изискванията на член 140 от POP, т.е. относно наличността на документите.

Ключово изискване 6: Надеждна система за събиране, записване и съхранение на данни за целите на мониторинга, оценяването, финансовото управление, проверките и одитите, включваща връзки с електронни системи за обмен на данни с бенефициерите

(член 72, буква г), член 112, параграф 3, член 122, параграф 3, член 125, параграф 2, букви а), г), д), член 125, параграф 4, буква г) и параграф 8 и член 140 от POP)

Критерии за оценка:

6.1 Наличието на компютризирана система с възможности за събиране, записване и съхраняване на данните за всяка операция, изисквани съгласно приложение III към Делегиращия регламент на Комисията, включително данни, свързани с показатели и етапни цели и относно напредъка на програмата при постигане на нейните цели, предоставени от УО съгласно член 125, параграф 2, буква а) от POP.

Когато дадена операция се подкрепя от ESF, следва да се включват данни за отделните участници и разбивка по пол на данните относно показателите, когато това се изисква.

6.2 Въведени са подходящи процедури, които позволяват събирането на данни, когато това е необходимо за целите на оценяването и одитите, както и за заявленията за плащане и отчетите, годишните обобщения, годишния доклад за изпълнението и окончателните доклади, включително докладите относно финансовите данни, представени пред Комисията.

6.3 Въведени са подходящи процедури, които да гарантират:

- а. сигурността и поддръжката на тези компютризирани системи, целостта на данните, като се вземат под внимание международно приетите стандарти като например ISO/IEC 27001:2013 и ISO/IEC 27002:2013, поверителността на данните, удостоверяването на подателя и съхранението на документите и данните, по-специално в съответствие с член 122, параграф 3, член 125, параграф 4, буква г), член 125, параграф 8 и член 140 от POP и
- б. защитата на физическите лица по отношение на обработката на личните данни.

Ключово изискване 7: Ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите

(член 72, буква з), член 122, параграф 2, член 125, параграф 4, буква в) от POP)

Критерии за оценка:

7.1 Преди началото на изпълнението на програмата УО извършват оценка на риска от измами, насочена към въздействието и вероятността от рискове от измами, свързани с ключови процеси при изпълнението на програмите. В идеалния случай оценката на риска от измами следва да бъде извършвана на годишна база или на всяка втора година в зависимост от равнището на риска. Резултатите от оценката на риска от измами следва да бъдат одобрени от висшето ръководство на УО.

7.2 Мерките за борба с измамите са структурирани около четири ключови елемента в цикъла за борба с измамите: предотвратяване, откриване, поправка и наказателно преследване.

7.3 Въведени са подходящи и пропорционални мерки за предотвратяване, съобразени с конкретните ситуации, за да се смекчи остатъчният риск от измами до приемливо равнище (като например декларация за мисията, кодекс на поведение, наложен от ръководството стил на комуникация, разпределение на отговорностите, обучение и действия за повишаване на осведомеността, анализ на данните и актуална информираност за предупредителните знаци за измами и показателите за измама).

7.4 Въведени са и ефективно се прилагат подходящи мерки за откриване на тревожни сигнали за нередности.

7.5 Въведени са подходящи мерки след откриване на предполагаем случай на измама, гарантиращи ясни механизми за докладване както на съмнения за измама, така и за слабости при проверките, осигуряващи достатъчна координация с ОО, компетентните разследващи органи в държавите членки, Комисията и OLAF.

7.6 Въведени са подходящи процедури за последващи действия при предполагаеми случаи на измама и свързаното с тях възстановяване на средства на ЕС, изразходвани в резултат на измама.

7.7 Въведени са процедури за последващи действия с цел преглед на всички процеси, процедури или контролни мерки, свързани с потенциални или действителни измами, които се включват в последващия преглед на оценката на риска от измами.

Ключово изискване 8: Подходящи процедури за изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение на окончателните одитни доклади и извършените проверки

(член 125, параграф 4, буква д) от POP)

Критерии за оценка:

8.1 За изготвянето на годишното обобщение са въведени подходящи процедури, които да гарантират:

- а. подходящ преглед на и последващи действия във връзка с окончателните резултати от всички одити и проверки, извършени от съответните органи за всяка програма, включително проверки на управлението, извършени от УО или от негово име от МЗ, и одити, извършени от или съгласно правомощията на ОО, и одити на ЕС;
- б. анализ на естеството и степента на грешките и слабостите, установени в системите, и последващи действия във връзка с тези недостатъци (предприети или планирани корективни действия);
- в. прилагане на превантивни и корективни действия в случай на установяване на системни грешки.

8.2 Декларацията за управлението се основава на годишното обобщение и следва да бъде изготвена съгласно модела, определен в съответния регламент за изпълнение на Комисията.

8.3 Работата във връзка с изготвянето на годишното обобщение и декларацията за управлението следва да бъде документирана по подходящ начин.

8.4 Годишното обобщение и декларацията за управлението, както и съответните разходооправдателни документи и информация, се предоставят своевременно на ОО за

целите на неговата оценка. За тази цел се определят подходящи вътрешни крайни срокове.

2. Ключови изисквания във връзка със СО и неговите МЗ

Ключово изискване 9: Подходящо разделение на функциите и подходяща система за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачите на друг орган

(член 72, букви а), б) и д), член 123, параграфи 2 и 6, член 126 от POP)

Критерии за оценка:

Следва да има:

9.1. ясно описание и разпределение на функциите (органиграма, примерен брой на длъжностите, изисквани квалификация и/или опит, длъжностни характеристики), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно се определят всички задачи, които са делегирани от СО на МЗ.

9.2. подходящ брой достатъчно квалифицирани човешки ресурси на различни равнища и за различни функции в рамките на СО, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящи споразумения за възлагане на дейности на подизпълнители, ако има такива.

9.3. спазване на принципа на разделение на функциите в рамките на организацията на СО, когато това е целесъобразно, и по-специално в случай че държавата членка е решила да запази функцията по сертифициране в рамките на същата административна структура като УО, както и между СО и други органи в СУК (УО и неговите МЗ, ОО и други одитни структури).

9.4. цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се актуализират при необходимост, обхващащи всички ключови дейности в рамките на СО и МЗ, включително процедури за докладване и мониторинг на нередности (нередности, докладвани от МЗ или разкрити от СО) и за възстановяване на неправомерно платени суми.

9.5. въведени подходящи процедури и правила за ефективен мониторинг и осъществяване на надзор над задачите, делегирани на МЗ, въз основа на подходящи механизми за докладване (преглед на методологията на МЗ, редовен преглед на резултатите, докладвани от МЗ, включително, когато това е възможно, повторно изпълнение въз основа на извадката от работата, извършена от МЗ).

9.6. Отчитайки принципът на пропорционалност, при необходимост се изготвя рамка за гарантиране на подходящо управление на риска, по-специално в случай на значителни модификации на дейностите и/или промени на структурите за управление и контрол.

Ключово изискване 10: Подходящи процедури за изготвяне и подаване на заявления за плащане

(член 126, букви а), д) и е) от POP)

Критерии за оценка:

10.1. Подходящи процедури, когато това е уместно, за да се гарантира, че от УО и/или неговите МЗ се получава подходящата информация, която се взема предвид, относно проведените проверки на първото ниво на управлението, и резултатите от

одитите, проведени от или под отговорността на ОО.

- а. В договорената процедура следва да бъде се съдържа ясно описание на специфичната информация, необходима за процеса на сертифициране от УО и ОО, с цел да се гарантира, че съответната информация се получава редовно и своевременно.
- б. Да се гарантира за целите на сертифицирането, че СО е получил всички необходими разходооправдателни документи, включително актуализираната съответна информация относно резултатите от проверката на първото ниво на управлението, извършени от УО и неговите МЗ, и от одитните доклади на ОО или на органите на ЕС.
- в. Да се гарантира системен, навременен и документиран преглед на докладите, изготвени от УО и неговите МЗ, относно напредъка на изпълнението, включително преглед на резултатите от проверките на първото ниво на управлението преди изготвянето на декларацията за разходите за Комисията.
- г. Да се гарантира системен, навременен и документиран преглед на всички получени съответни одитни доклади и вземане предвид на одитните резултати преди изготвянето на декларацията за разходите за Комисията.
- д. Да се гарантира, че резултатите от прегледа на проверките на първо ниво и одитните доклади са правилно отчетени при достигане до заключение за това дали има достатъчно основания за удостоверяване, че разходите, които се сертифицират, са законосъобразни и редовни.

10.2. Писмените процедури следва да включват подробни проверки, ясни отговорности и работен поток за целия процес на сертифициране, включително подходящо валидиране, като се зачита „принципът на четирите очи“ и надзора от страна на СО над приноса на неговите МА към процеса на сертифициране.

Ключово изискване 11: Поддържане на подходящи компютризирани записи за декларираните разходи и за съответните публични средства

(член 126, букви г) и ж) от POP)

Критерии за оценка:

11.1. Поддържат се подходящи счетоводни записи в компютризирана форма на декларираните пред Комисията разходи.

11.2. Въведени са подходящи процедури за поддържане на подходящи и напълно компютризирани записи на разходи, представени за сертифициране от УО, включително съответните публични средства, платени на бенефициерите.

11.3. Осигурява се подходяща одитна следа чрез записване и съхраняване в компютризирана форма на счетоводните записи за всяка операция и която подкрепя всички данни, необходими за изготвяне на заявления за плащане и отчети. Одитната следа в рамките на СО следва да дава възможност за равнение на декларираните пред Комисията разходи с отчетите за разходите, получени от УО и МА.

Ключово изискване 12: Подходяща и пълна отчетност за подлежащите на възстановяване суми, възстановените суми и отменените суми

(член 72, буква з), член 137, параграф 1, буква б), член 137, параграф 2 от POP)

Критерии за оценка:

12.1. Въведени са подходящи и ефективни процедури, за да се поддържат точни и пълни данни за приспадатите и събраните през счетоводната година суми, за сумите, подлежащи на събиране към края на счетоводната година, за събиране на суми, извършени съгласно член 72, буква з) и член 137, параграф 1, буква б) от ПОР, както и за това, че несъбираемите суми, представени в отчетите, отговарят на сумите, записани в счетоводните системи.

12.2 Поддържат се подходящи счетоводни записи като доказателство, че разходите са били изключени от отчетите в съответствие с член 137, параграф 2 от ПОР, когато е приложимо, както и че всички необходими корекции са отразени в отчетите за съответната счетоводна година.

Ключово изискване 13: Подходящи процедури за изготвяне на отчетите и сертифициране на тяхната пълнота, точност и достоверност

(член 72, буква з), член 126, букви б), в) и з), член 137 от ПОР, член 59, параграф 5, буква а) от Финансовия регламент)⁵

Критерии за оценка:

13.1. Следва да се въведат подходящи процедури за изготвянето на отчетите и сертифицирането на тяхната пълнота, точност и достоверност и гарантиране на това, че разходите, вписани в отчетите, са в съответствие с приложимото право и са били направени във връзка с операции, избрани за финансиране в съответствие с приложимите за програмата критерии.

13.2. Подходящи процедури, с които да се гарантира, че разходите, вписани в отчетите, отговарят на междинните плащания, декларирани през съответната счетоводна година, след корекции на техническите грешки и приспадане на всички неправомерни суми, установени чрез проверките на управлението и одитите, и приспаднати или събрани в рамките на съответната счетоводна година, и след временна отмяна на всички разходи, които подлежат на оценка на тяхната допустимост към датата на изготвяне на отчетите.

13.3. Подходящи процедури, с които да се гарантира, че събраните суми, сумите, подлежащи на събиране, приспаднати от предишни искания за междинни плащания и несъбираемите суми са правилно отразени в счетоводните отчети. С процедурата следва да се гарантира водене на счетоводство на подлежащи на събиране суми и на сумите, приспаднати в резултат на отмяната на всички или на част от средствата за дадена операция. Събраните суми се внасят повторно преди приключването на програмата, като се приспадат от следващия отчет на разходите.

13.4. Отчетите се предоставят своевременно на УО за информация и на ОО за целите на тяхната оценка. За тази цел се определят подходящи вътрешни крайни срокове.

13.5 Подходящи процедури, с които да се гарантира своевременното докладване на отчетите пред Комисията в съответствие с член 59, параграф 5 от Финансовия регламент.

⁵ Насоките относно отчетите също следва да се вземат предвид, когато е приложимо.

3. Ключови изисквания във връзка с ОО

Ключово изискване 14: Подходящо разделение на функциите и подходящи системи, чрез които се гарантира, че всеки друг орган, извършващ одити съгласно одитната стратегия по програмата, разполага с необходимата функционална независимост и се съобразява с международно приетите стандарти за одит

(Член 72, букви а), б) и д), член 123, параграфи 4 и 5 от POP)

Критерии за оценка:

14.1 Ясно описание и разпределение на функциите в съответствие с одитната стратегия (органиграма, планирани средства, изисквани квалификация и опит, изисквания за обучение), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно се определят задачите, които се извършват от други одитни структури под надзора на ОО.

14.2 Необходим персонал със съответния експертен опит за изпълнение на всички изисквания, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящи споразумения за възлагане на дейности на подизпълнители, ако има такива.

14.3 Спазване на принципа на разделение на функциите между ОО (както и други одитни структури, ако е приложимо) и други организации в СУК (УО, СО и техните МЗ) заедно с принципа на независимост на ОО и други одитни структури, както е определено в член 72, букви а) и б) и член 123, параграфи 4 и 5 от POP (вж. също Насоки на Комисията относно определянето и одитната стратегия).

14.4 Цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се основават на международно приетите стандарти за одит, включително вътрешен преглед на качеството и, когато е целесъобразно, процедури за мониторинг и надзор на ефективността на задачите, делегирани на други одитни структури, въз основа на подходящи механизми за докладване.

Ключово изискване 15: Подходящи одити на системите

(Член 72, буква е), член 127, параграф 1 от POP)

Критерии за оценка:

15.1 Одитите на системите се извършват в съответствие с последната актуализирана одитна стратегия и се основават на ясно определена методология на одита, включително подходящ анализ на риска, и като се вземат предвид международно приетите стандарти за одит.

15.2 В обхвата на одита акцентът се поставя върху ключовите изисквания на системите за управление и контрол в съответните организации (УО, СО и МЗ). Обхватът на одита включва, *inter alia*, проверка на това дали съответните органи гарантират по подходящ начин съответствие с правилата на ЕС и националните правила относно възлагането на обществени поръчки, държавната помощ, околната среда, финансовите инструменти, устойчивото развитие, публичността, изискванията за предоставяне на равни възможности и недискриминация, надеждността на данните, свързани с показатели за изпълнението и етапните цели, както и относно напредъка на програмата при постигането на нейните цели.

15.3 Всички фази на одитите на системите са правилно документираны. Налице са подходящи и пълни контролни списъци, които се отнасят до проверки на всички ключови изисквания на системите за управление и контрол.

15.4 Налице са ефективни процедури за мониторинг на изпълнението на препоръките и на корективните мерки, произтичащи от одитните доклади.

15.5 Налице са достатъчно доказателства, които дават възможност за проверка на установяването на степента на надеждност, която е получена от системите.

Ключово изискване 16: Подходящи одити на операциите

(Член 72, буква е), член 127 от POP, членове 27, 28 от Делегиращия регламент на Комисията)

Критерии за оценка:

16.1 Налице е описание на одобрената методология за избор на операции, обхващащи метода за формиране на извадките, статистическата единица, параметрите за формиране на извадката, резултатите и степента на доверие, получени от одитите на системите (или при първоначалния етап — от работата, присъща на процеса на определяне), включително планираното ниво на същественост, в съответствие с член 127, параграф 1 от POP и член 28 от Делегиращия регламент на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно формирането на извадките).

16.2 Одитите на операциите, при които се вземат предвид международно приетите стандарти за одит, се извършват в съответствие с одитната стратегия.

16.3 Одитите на операциите се извършват въз основа на разходооправдателните документи, съставляващи одитната следа, и чрез тях се проверява законосъобразността и редовността на декларираните пред Комисията разходи, обхващащи най-малко елементите, определени в член 27 от Делегиращия регламент на Комисията, а именно:

а) дали операцията е била избрана съгласно критериите за подбор за оперативната програма, дали не е била физически приключена или изцяло изпълнена преди бенефициерът да представи заявлението за финансиране по оперативната програма, дали е била изпълнена в съответствие с решението за одобрение и дали са изпълнени приложимите към момента на одита условия по отношение на функционалността, предназначението и преследваните цели;

б) дали разходите, декларирани пред Комисията, съответстват на счетоводните записи и дали изискваните разходооправдателните документи показват наличието на подходяща одитна следа съгласно посоченото в член 25 от Делегиращия регламент;

в) за декларираните пред Комисията разходи, определени по реда на член 67, параграф 1, букви б) и в), и член 109 от POP и член 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1304/2013 (ESF) — дали крайните продукти и резултатите, на които се основават плащанията за бенефициера, са били постигнати, дали данните за участниците или данните от другите регистри, свързани с крайните продукти и резултати, съответстват на информацията, предоставена на Комисията и дали изискваните разходооправдателните документи показват наличието на подходяща одитна следа съгласно посоченото в член 25 от Делегиращия регламент;

г) дали публичните средства са платени на бенефициера в съответствие с член 132, параграф 1 от POP.

16.4 Одитите на операциите включват в съответните случаи проверка на място на физическото изпълнение на операцията.

16.5 Чрез одитите на операциите се проверяват точността и пълнотата на съответните разходи, регистрирани от сертифициращия орган в неговата счетоводна система, и уравниването на одитната следа на всички равнища.

16.6 По-специално всички фази на одитите на операциите следва да бъдат документирани по подходящ начин в работните документи (включително контролните списъци), свидетелстващи за извършената специфична одитна дейност, за изготвените одитни доклади и за заключенията, изготвени в резултат на тази дейност.

16.7 Съгласно член 27, параграф 5 от Делегирания регламент на Комисията, когато е видно, че установените проблеми са от системен характер и следователно създават риск за други операции по оперативната програма, одитният орган взема мерки за извършването на допълнителен преглед, включително на допълнителни одити при необходимост, за да установи мащаба на тези проблеми, и отправя препоръки за необходимите корективни действия.

16.8 Налице са ефективни процедури за мониторинг на изпълнението на препоръките и корективните мерки, произтичащи от одита на операциите.

Ключово изискване 17: Подходящи одити на отчетите

(Член 127, параграф 7 от РОР, член 29 от Делегирания регламент на Комисията, член 59, параграф 5, букви а) и б) от Финансовия регламент)

Критерии за оценка:

17.1 Одити на отчетите се извършват от ОО в съответствие с член 29 от Делегирания регламент на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно одита на отчетите) и с одитната стратегия на програмата, като се съсредоточават върху оценката на ключовите изисквания, приложими за СО.

17.2 За целите на одитното становище, за да направи заключение, че отчетите дават вярна и честна представа, ОО проверява дали всички данни, изисквани по член 137 от РОР, са правилно включени в отчетите и съответстват на счетоводните записи, водени от всички съответни органи или организации или от бенефициерите. Одитният орган проверява следното въз основа на отчетите, които трябва да му бъдат представени от СО:

а) дали общият размер на декларираните допустими разходи по член 137, параграф 1, буква а) от РОР се равнява с разходите и съответните публични средства, включени в заявленията за плащане, подадени до Комисията за съответната счетоводна година и — в случай на разлики — дали в отчетите са включени подходящи разяснения за разликите;

б) дали сумите, приспаднати от следващия отчет за разходите и събрани през счетоводната година, сумите, които трябва да бъдат събрани към края на счетоводната година, сумите, събрани съгласно член 71 от РОР и несъбираемите суми, представени в отчетите, съответстват на сумите, регистрирани в счетоводната система на СО, и се основават на решения от страна на отговорния УО или СО;

в) дали определени разходи са били изключени от отчетите в съответните случаи по силата на член 137, параграф 2 от РОР и дали всички изискани корекции са отразени в отчетите за съответната счетоводна година;

г) дали средствата от дадена програма, платени за финансови инструменти, и авансовите плащания на държавна помощ за бенефициерите се потвърждават от информацията, предоставена от УО и от СО.

Проверките по букви б), в) и г) могат да се извършват чрез извадка.

17.3 При одитите на отчетите се вземат предвид международно признатите стандарти за одит. По-специално всички фази на одитите на отчетите следва да бъдат документирани по подходящ начин в работните документи (включително работни

листове), свидетелстващи за извършената специфична одитна дейност (по време на одитите на системите, одитите на операциите и окончателните допълнителни проверки на отчетите, представени от СО на ОО), изготвените одитни доклади и заключенията, изготвени в резултат на тази дейност.

17.4 Налице са ефективни одитни процедури на равнището на ОО за мониторинг на изпълнението на препоръките и корективните мерки, произтичащи от одитите на отчетите, включително правилното отразяване на финансовите корекции, направени по отчетите (като последващи действия във връзка с резултатите от одитите на операциите).

Ключово изискване 18: Подходящи процедури за осигуряването на надеждно одитно становище и за изготвянето на годишния контролен доклад

(Член 127, параграф 5 от РОР, член 59, параграф 5, буква б) от Финансовия регламент)

Критерии за оценка:

18.1 ОО е въвел процедури, гарантиращи, че ГКД и одитното становище са надеждни, отразяват заключенията, направени от одитите на системите, одитите на операциите и одитите на отчетите, и следват моделите, определени в съответния регламент за изпълнение на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно годишния контролен доклад и одитното становище).

18.2 ОО е въвел процедури, гарантиращи, че ГКД и одитното становище се предоставят на Комисията преди крайния срок, определен в член 59, параграф 5, буква б) от Финансовия регламент.

18.3 Всички установени грешки се докладват и разглеждат по подходящ начин с оглед на процента на грешките и одитното становище.

18.4 Когато общият прогнозиран процент на грешките е над нивата на същественост, ОО анализира неговото въздействие и отправя препоръки, за да се гарантира, че се предприемат корективни действия с цел да се получи допустим остатъчен общ процент на грешките.

18.5 ГКД и одитното становище следва да обхващат всички държави членки, свързани с програмите съгласно целта на ЕТС.

ПРИЛОЖЕНИЕ II: ОЦЕНЯВАНЕ НА КЛЮЧОВО ИЗИСКВАНЕ СЪГЛАСНО КРИТЕРИИТЕ ЗА ОЦЕНКА И ПО ОРГАН

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	Управляващ орган/междино звено	
Член 72, букви а), б), д) и з), член 122, параграф 2, член 123, параграфи 1 и 6, член 125, параграф 1 от POP	КИ 1) Подходящо разделение на функциите и подходящи системи за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачи на друг орган	
КО	<p>1.1 Ясно описание и разпределение на функциите (органиграма, примерен брой на длъжностите, изисквани квалификация и/или опит, длъжностни характеристики), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно са определени всички задачи, които са делегирани от УО на МЗ.</p> <p>1.2 На различните равнища и за различните функции в рамките на УО и МЗ е налице необходимият персонал и експертен опит, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящите споразумения за възлагане на дейности на външни подизпълнители, ако има такива.</p> <p>1.3 Спазване на принципа на разделение на функциите в рамките на организацията на УО, когато е целесъобразно и по-специално в случай, че държавата членка е решила да запази функцията по сертифициране в рамките на същата административна структура, като УО, също както и между УО и другите организации в системата за управление и контрол (СО и/или неговите МЗ, ОО и/или други одитни структури).</p> <p>1.4 Налице са цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се актуализират при необходимост, обхващащи всички ключови дейности в рамките на УО и МЗ, включително процедури за докладване и мониторинг на нередности и за възстановяване на неправомерно платени суми.</p> <p>1.5 Въведени са подходящи процедури и правила за ефективен мониторинг и осъществяване на надзор на задачите, делегирани на МЗ, въз основа на подходящи механизми за докладване (преглед на методологията на МЗ, редовен преглед на резултатите, докладвани от МЗ, включително, когато е възможно, повторно извършване въз основа на извадката от работата, извършена от МЗ).</p> <p>1.6 Отчитайки принципът на пропорционалност, при необходимост се изготвя рамка за осигуряване на подходящо управление на риска, и по-специално в случай на значителни модификации на дейностите и/или промени на структурите за управление и контрол.</p>	
Член 72, буква в), член 125, параграф 3 от POP	КИ 2) Подходящ подбор на операции	
КО	<p>2.1 УО изготвя за одобрение от мониторинговия комитет подходящи процедури и критерии за подбор, които: а) гарантират, че операциите допринасят за постигането на конкретните цели и резултати по съответните приоритети; б) са недискриминационни и прозрачни и в) отчитат насърчаването на равенството между мъжете и жените, както и принципите за устойчиво развитие, определени в членове 7 и 8 от POP.</p> <p>2.2 Публикуват се покани за предоставяне на заявления⁷. Поканите се рекламират с цел да достигнат до всички потенциални бенефициери и съдържат ясно описание на използваната процедура за подбор, както и на правата и задълженията на бенефициерите.</p> <p>2.3 Всички получени заявления се вписват³. Заявленията се регистрират при получаването им, на всеки заявител се предоставя потвърждение за получаването и се съхраняват документи за статута на одобрение за всяко заявление.</p> <p>2.4 Всички заявления/проекти се оценяват в съответствие с приложимите критерии. Оценката се прилага по последователен и недискриминационен начин. Използваните критерии/оценки са в съответствие с тези, одобрени от мониторинговия комитет и</p>	

⁶ Категории 1, 2, 3, 4, както са определени в раздел IV от настоящите насоки и в таблица 2— приложение IV към Регламент (ЕС) № 480/2014.

⁷ Не е приложимо в случай на пряко разпределяне на средствата от ЕС за някои национални, регионални или местни проекти.

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	<p>посочени в поканата. При оценяването на заявленията/проектите УО гарантира, че оценителите притежават изисквания експертен опит и независимост [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>2.5 Взетите решения относно приемането или отхвърлянето на заявления/проекти следва да бъдат взети от подходящото упълномощено лице в определения отговорен орган, кандидатите се уведомяват за резултатите в писмен вид в споразумение или решение (или равностоеен документ) и ясно се посочват причините за приемането или отхвърлянето на заявленията. Процедурата по обжалването и свързаните с нея решения следва да се публикуват.</p>	
Член 125, параграф 3, буква в) от POP	КИ 3) Предоставяне на подходяща информация на бенефициерите	
КО	<p>3.1 Съобщаване по ефективен начин на бенефициерите на техните права и задължения, по-специално националните правила за допустимост, определени за програмата, приложимите правила на ЕС относно допустимостта, специфичните условия за подпомагане за всяка операция, засягаща продуктите или услугите, които се предоставят съгласно операцията, плана за финансиране, срока за изпълнение, изискванията по отношение на отделни счетоводни или подходящи счетоводни кодекси, информацията, която трябва да се съхранява и съобщава. Задълженията за предоставяне на информация и публичност следва също да бъдат ясно изразени и съобщени.</p> <p>3.2 Наличието на ясни и недвусмислени национални правила за допустимост, определени за програмата.</p> <p>3.3 Наличието на стратегия, която да гарантира, че бенефициерите имат достъп до необходимата информация и получават насоки на подходящото ниво (листовки, брошури, семинари, работни срещи, уебсайтове и т.н.).</p>	
Член 72, букви в) и з), член 125, параграф 4, буква а), параграфи 5 и 6 от POP	КИ 4) Подходящи проверки на управлението	
КО	<p>4.1 Проверките на управлението включват:</p> <p>а) административни проверки по отношение на всяко заявление за възстановяване, подадено от бенефициерите. [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>б) проверки на операциите на място: проверки на операции на място от УО и неговия(ите) МЗ следва да се предприемат, когато проектът вече се изпълнява, както по отношение на физическия, така и по отношение на финансовия напредък (напр. за мерки за обучение).</p> <p>4.2 Проверки на място на отделни операции могат да се извършват от УО и неговия(ите) МЗ чрез извадка. [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>4.3 Наличие на писмени процедури и подробни контролни списъци, които да се използват за проверки на управлението, с цел да се открият каквито и да било съществени неточности. [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>4.4 Следва да се съхраняват данни за: а) административните проверки и провежданите на място проверки, включително извършената работа и получените резултати; б) последващи дейности във връзка с установените констатации. Тези записи представляват разходооправдателните документи и информация за годишното обобщение, което трябва да бъде изготвено от УО.</p> <p>4.5 Наличието на процедури, одобрени от УО, гарантиращи, че СО получава цялата необходима информация относно проверките, извършвани за целите на сертифицирането. Проверките на управлението следва да се извършват своевременно за разходи, сертифицирани в счетоводните документи за съответната счетоводна година.</p>	
Член 72, буква ж), член 122, параграф 3, член 140, член 125, параграф 4, буква г) и параграф 8 от POP	КИ 5) Внедрена ефективна система, с която се гарантира, че всички документи за разходите и одитите се съхраняват за осигуряване на подходяща одитна следа	
КО	<p>5.1 Подробните счетоводни записи и разходооправдателните документи за операциите се съхраняват на подходящото управленско равнище (като например технически спецификации и финансов план на операцията, напредък при постигането на изпълнението, резултатите и докладите от мониторинга, документи, свързани със заявлението, оценката, подбора, одобряването на отпускането на безвъзмездните средства, както и тръжните процедури и процедурите по възлагане на договори и доклади относно проверката на съфинансираните продукти и услуги) и се осигурява информацията, посочена в член 25, параграф 1 от Делегирания регламент на Комисията. Счетоводната система позволява бенефициерите и другите участващи органи да бъдат идентифицирани заедно с основанието за плащането.</p> <p>5.2 УО води регистър на идентификационните данни и адресите на органите, съхраняващи разходооправдателните документи, свързани с разходите и одитите. Това включва всички изисквани документи, необходими за подходяща одитна следа, които могат да</p>	

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	<p>бъдат в електронна форма в случай на електронен обмен на данни между бенефициерите и съответните органи съгласно член 122, параграф 3 от POP.</p> <p>5.3 Въведени са процедури, за да се гарантира, че всички документи, необходими за осигуряване на подходяща одитна следа, се съхраняват съгласно изискванията на член 140 от POP, т.е. относно наличността на документите.</p>	
Член 72, буква г), член 112, параграф 3, член 122, параграф 3, член 125, параграф 2, букви а), г), д), член 125, параграф 4, буква г) и параграф 8, член 140 от POP	КИ 6) Надеждна система за събиране, записване и съхранение на данни за целите на мониторинга, оценяването, финансовото управление, проверките и одитите, включваща връзки с електронни системи за обмен на данни с бенефициерите	
КО	<p>6.1 Наличието на компютризирана система с възможности за събиране на данните за всяка операция, изисквани съгласно приложение III към Делегирания регламент на Комисията, включително данните, свързани с показателите и етапните цели и относно напредъка на програмата при постигане на нейните цели, предоставени от УО съгласно член 125, параграф 2, буква а) от POP. Когато дадена операция се подкрепя от ESF, следва да се включват данни за отделните участници и разбивка по пол на данните относно показателите, когато това се изисква.</p> <p>6.2 Въведени са подходящи процедури, които позволяват събирането на данни, когато това е необходимо за целите на оценяването, одитите, както и за заявленията за плащане и отчетите, годишните отчети, годишния доклад за изпълнението и окончателните доклади, включително докладите относно финансовите данни, представени пред Комисията.</p> <p>6.3 Въведени са подходящи процедури, които да гарантират: а) сигурността и поддръжката на тези компютризирани системи, целостта на данните, като се вземат под внимание международно приетите стандарти, като например ISO/IEC 27001:2013 и ISO/IEC 27002:2013, поверителността на данните, удостоверяването на подателя и съхранението на документи и данни, по-специално в съответствие с член 122, параграф 3, член 125, параграф 4, буква г), член 125, параграф 8 и член 140 от POP и б) защитата на физическите лица по отношение на обработката на личните данни.</p>	
Член 72, буква з), член 122, параграф 2, член 125, параграф 4, буква в) от POP	КИ 7) Ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите	
КО	<p>7.1 Преди началото на изпълнението на програмата УО извършват оценка на риска от измами, насочена към въздействието и вероятността от рискове от измами, свързани с ключови процеси при изпълнението на програмите. В идеалния случай оценката на риска от измами следва да бъде извършвана на годишна база или на всяка втора година в зависимост от равнището на риска. Резултатите от оценката на риска от измами следва да бъдат одобрени от висшето ръководство на УО.</p> <p>7.2 Мерките за борба с измамите са структурирани около четири ключови елемента в цикъла за борба с измамите: предотвратяване, откриване, поправяне и наказателно преследване.</p> <p>7.3 Въведени са подходящи и пропорционални мерки за предотвратяване, съобразени с конкретните ситуации, за да се смекчи остатъчният риск от измами до приемливо равнище (като например мандат на мисията, кодекс на поведение, наложен от ръководството стил на комуникация, разпределение на отговорности, обучение и действия за повишаване на осведомеността, анализ на данни и актуална информираност за предупредителните знаци за измами и показателите за измама).</p> <p>7.4 Въведени са и ефективно се прилагат подходящи мерки за откриване на тревожни сигнали.</p> <p>7.5 Въведени са подходящи мерки след откриване на предполагаем случай на измама, гарантиращи ясни механизми за докладване както на съмнения за измама, така и за слабости при проверките, осигуряващи достатъчна координация с ОО, компетентните разследващи органи в държавите членки, Комисията и OLAF.</p> <p>7.6 Въведени са подходящи процедури за последващи действия при предполагаеми случаи на измама и свързаното с тях възстановяване на средства на ЕС, изразходвани в резултат на измама.</p> <p>7.7 Въведени са процедури за последващи действия с цел преглед на всички процеси, процедури или контролни мерки, свързани с потенциални или действителни измами, които се включват в последващия преглед на оценката на риска от измами.</p>	
Член 125, параграф 4, буква д) от POP	КИ 8) Подходящи процедури за изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение за окончателните одитни доклади и извършените проверки	
КО	8.1 За изготвянето на годишното обобщение са въведени подходящи процедури, които да гарантират: а) подходящ преглед на и последващи действия във връзка с окончателните резултати от всички одити и проверки, извършени от съответните органи за всяка програма, включително проверки на управлението, извършени от УО или от негово име от МЗ, и одити, извършени от или съгласно	

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	<p>правомошцията на ОО и одити на ЕС; б) анализ на естеството и степента на установените грешки и слабости в системите и последващите действия във връзка с тези недостатъци (предприети или планирани корективни действия); в) прилагане на превантивни и корективни действия в случай на установяване на системни грешки.</p> <p>8.2 Декларацията за управлението се основава на годишното обобщение и следва да бъде изготвена съгласно модела, определен в съответния регламент за изпълнение на Комисията.</p> <p>8.3 Работата, извършена при изготвянето на годишното обобщение, и декларацията за управлението следва да бъде документирана по подходящ начин.</p> <p>8.4 Годишното обобщение и декларацията за управлението, както и съответните разходооправдателни документи и информация, се предоставят своевременно на ОО за целите на неговата оценка. За тази цел се определят подходящи вътрешни крайни срокове.</p>	
	Сертифициращ орган/междино звено	
Член 72, букви а), б) и д), член 123, параграфи 2 и 6, член 126 от POP	КИ 9) Подходящо разделение на функциите и подходяща система за докладване и мониторинг, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачите на друг орган	
КО	<p>9.1. Ясно описание и разпределение на функциите (органиграма, примерен брой на длъжностите, изисквани квалификация и/или опит, длъжностни характеристики), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно се определят всички задачи, които са делегирани от СО на МЗ.</p> <p>9.2. Подходящ брой достатъчно квалифицирани човешки ресурси на различни равнища и за различните функции в рамките на СО, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящите споразумения за възлагане на дейности на подизпълнители, ако има такива.</p> <p>9.3. Спазване на принципа на разделение на функциите в рамките на организацията на СО, когато това е целесъобразно, и поспециално в случай че държавата членка е решила да запази функцията по сертифициране в рамките на същата административна структура като УО, както и между СО и други органи в СУК (УО и/или неговите МЗ, ОО и/или други одитни структури).</p> <p>9.4. Налице са цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се актуализират при необходимост, обхващащи всички ключови дейности в рамките на СО и МЗ, включително процедури за докладване и мониторинг на нередности (нередности, докладвани от МЗ или разкрити от СО) и за възстановяване на неправомерно платени суми.</p> <p>9.5 Въведени са подходящи процедури и правила за ефективен мониторинг и осъществяване на надзор над задачите, делегирани на МЗ, въз основа на подходящи механизми за докладване (преглед на методологията на МЗ, редовен преглед на резултатите, докладвани от МЗ, включително, когато това е възможно, повторно извършване въз основа на извадката от работата, извършена от МЗ.</p> <p>9.6 При необходимост се изготвя рамка за гарантиране на подходящо управление на риска.</p>	
Член 126, букви а), д) и е) от POP	КИ 10) Подходящи процедури за изготвяне и подаване на заявления за плащане	
КО	<p>10.1. Подходящи процедури, когато това е уместно, за да се гарантира, че от УО и/или неговите МЗ се получава и се взема предвид подходящата информация относно проведените проверки на първото ниво на управлението, и резултатите от одитите, проведени от или под отговорността на ОО [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>10.2. Процедури с подробни проверки, отговорности и работен поток за целия процес на сертифициране.</p>	
Член 126, букви г), ж) от POP	КИ 11) Поддържат се подходящи компютризирани записи за декларираните разходи и за съответните публични средства	
КО	<p>11.1. Поддържат се подходящи счетоводни записи в компютризирана форма на декларираните пред Комисията разходи.</p> <p>11.2. Въведени са подходящи процедури за поддържане на подходящи и напълно компютризирани записи на разходи, представени за сертифициране от УО, включително съответните публични средства, платени на бенефициерите.</p> <p>11.3. Осигурява се подходяща одитна следа чрез записване и съхраняване в компютризирана форма на счетоводните записи за всяка операция и която подкрепя всички данни, необходими за изготвянето на заявления за плащане и на отчети. Одитната следа в рамките на СО следва да дава възможност за уравниване на декларираните пред Комисията разходи с отчетите за разходите, получени от УО/МА.</p>	
Член 72, буква з), член 137, параграф 1, буква б) и Параграф 2 от POP	КИ 12) Подходяща и пълна отчетност за подлежащите на събиране суми, събраните суми и приспаднатите суми	
КО	12.1. Въведени са подходящи и ефективни процедури, за да се поддържат точни и пълни данни за приспаднатите и събраните през счетоводната година суми, сумите, подлежащи на събиране към края на счетоводната година, събраните суми съгласно член 72,	

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	<p>буква з) и член 137, параграф 1, буква б) от POP, както и за това, че несъбираемите суми, представени в отчетите, отговарят на сумите, записани в счетоводните системи.</p> <p>12.2 Поддържат се подходящи счетоводни записи като доказателство, че разходите са били изключени от отчетите в съответствие с член 137, параграф 2 от POP, когато е приложимо, както и че всички необходими корекции са отразени в отчетите за съответната счетоводна година.</p>	
Член 72, буква з), член 126, букви б) в) и з), член 137 от POP	КИ 13) Подходящи процедури за изготвяне на отчетите и сертифициране на тяхната пълнота, точност и достоверност	
КО	<p>13.1. Следва да се въведат подходящи процедури за изготвянето на отчетите и сертифицирането на тяхната пълнота, точност и достоверност и гарантиране на това, че разходите, вписани в отчетите, са в съответствие с приложимото право и са били направени във връзка с операции, избрани за финансиране в съответствие с приложимите за програмата критерии.</p> <p>13.2. Подходящи процедури, с които да се гарантира, че разходите, вписани в отчетите, отговарят на междинните плащания, декларирани през съответната счетоводна година след корекции на технически грешки и приспадане на всички неправомерни суми, установени чрез проверките на управлението и одитите, и приспадатите или събраните суми в рамките на съответната счетоводна година, и след временно приспадане на всички разходи, които подлежат на оценка на тяхната допустимост към датата на изготвяне на отчетите. Корекциите на техническите грешки също следва да бъдат отразени.</p> <p>13.3. Подходящи процедури, с които да се гарантира, че събраните суми, сумите, подлежащи на събиране, приспадатите от предишни искания за междинни плащания и несъбираемите суми, са правилно отразени в счетоводните отчети. С процедурата следва да се гарантира водене на счетоводство на подлежащите на събиране суми и на сумите, приспаднати в резултат на отмяната на всички или на част от средствата за дадена операция. Събраните суми се изплащат повторно преди приключването на програмата, като се приспадат от следващия отчет за разходите.</p> <p>13.4. Отчетите се предоставят своевременно на УО за информация и на ОО за целите на тяхната оценка. За тази цел се определят подходящи вътрешни крайни срокове.</p> <p>13.5 Подходящи процедури, с които да се гарантира своевременното докладване на отчетите пред Комисията в съответствие с член 59, параграф 5 от Финансовия регламент.</p>	
	Одитен орган	
Член 72, букви а), б) и д), член 123, параграфи 4 и 5 от POP	КИ 14) Подходящо разделение на функциите и подходящи системи, чрез които се гарантира, че всеки друг орган, извършващ одити съгласно одитната стратегия по програмата, разполага с необходимата функционална независимост и се съобразява с международно приетите стандарти за одит	
КО	<p>14.1 Ясно описание и разпределение на функциите в съответствие с одитната стратегия (органиграма, планирани средства, изисквани квалификация и опит, изисквания за обучение), включително наличието на официално документирано споразумение, в което ясно се определят задачите, които се извършват от други одитни структури под надзора на ОО.</p> <p>14.2 Необходим персонал със съответния експертен опит за изпълнение на всички изисквания, като се вземат предвид броят, размерът и сложността на съответните програми, включително подходящи споразумения за възлагане на дейности на подизпълнители, ако има такива.</p> <p>14.3 Спазване на принципа на разделение на функциите между ОО (както и други одитни структури, ако е приложимо) и други организации в СУК (УО, СО и техните МЗ) заедно с принципа на независимост на ОО и други одитни структури, както е определено в член 72, букви а) и б) и член 123, параграфи 4 и 5 от POP (вж. също Насоки на Комисията относно определянето и одитната стратегия).</p> <p>14.4 Цялостни и подходящи процедури и наръчници, които се основават на международно приетите стандарти за одит, включително вътрешен преглед на качеството и, когато е целесъобразно, процедури за мониторинг и надзор на ефективността на задачите, делегирани на други одитни структури въз основа на подходящи механизми за докладване.</p>	
Член 72, буква е), член 127, параграф 1 от POP	КИ 15) Подходящи одити на системите	
КО	<p>15.1 Одитите на системите се извършват в съответствие с последната актуализирана одитна стратегия и се основават на ясно определена методология на одита, включително подходящ анализ на риска, и като се вземат предвид международно приетите стандарти за одит.</p> <p>15.2 В обхвата на одита акцентът се поставя върху ключовите изисквания на системите за управление и контрол в съответните</p>	

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	<p>организации (УО, СО и МЗ). Обхватът на одита включва, inter alia, проверка на това дали съответните органи гарантират по подходящ начин съответствие с правилата на ЕС и националните правила относно възлагането на обществени поръчки, държавната помощ, околната среда, финансовите инструменти, устойчивото развитие, публичността, изискванията за предоставяне на равни възможности и недискриминацията, надеждността на данните, свързани с показателите за изпълнението и етапните цели, както и относно напредъка на програмата при постигането на нейните цели.</p> <p>15.3 Всички фази на одитите на системите са правилно документирани. Налице са подходящи и пълни контролни списъци, които се отнасят до проверки на всички ключови изисквания на системите за управление и контрол.</p> <p>15.4 Налице са ефективни процедури за мониторинг на изпълнението на препоръките и на корективните мерки, произтичащи от одитните доклади.</p> <p>15.5 Налице да достатъчно доказателства, които дават възможност за проверка на установяването на степента на надеждност, която е получена от системите.</p>	
Член 72, буква е), член 127 от POP, членове 27 и 28 от Делегирания регламент на Комисията	КИ 16) Подходящи одити на операциите	
КО	<p>16.1 Налице е описание на одобрената методология за избор на операции, обхващащи метода за формиране на извадките, статистическата единица, параметрите за формиране на извадката, резултатите и степента на доверие, получени от одитите на системите (или при първоначалния етап — от работата, присъща на процеса на определяне), включително планираното ниво на същественост, в съответствие с член 127, параграф 1 от POP и член 28 от Делегирания регламент на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно формирането на извадките).</p> <p>16.2 Одитите на операциите, при които се вземат предвид международно приетите стандарти за одит, се извършват в съответствие с одитната стратегия.</p> <p>16.3 Одитите на операциите се извършват въз основа на разходооправдателните документи, съставляващи одитната следа, и чрез тях се проверява законосъобразността и редовността на декларираните пред Комисията разходи, обхващащи най-малко елементите, определени в член 27 от Делегирания регламент на Комисията, а именно: [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p> <p>16.4 Одитите на операциите включват в съответните случаи проверка на място на физическото изпълнение на операцията.</p> <p>16.5 Чрез одитите на операциите се проверяват точността и пълнотата на съответните разходи, регистрирани от сертифициращия орган в неговата счетоводна система, и равнието на одитната следа на всички равнища.</p> <p>16.6 По-специално всички фази на одитите на операциите следва да бъдат документирани по подходящ начин в работните документи (включително контролните списъци), свидетелстващи за извършената специфична одитна дейност, изготвените одитни доклади и заключенията, изготвени в резултат на тази дейност.</p> <p>16.7 Съгласно член 27, параграф 5 от Делегирания регламент на Комисията, когато е видно, че установените проблеми са от системен характер и следователно създават риск за други операции по оперативната програма, одитният орган взема мерки за извършването на допълнителен преглед, включително на допълнителни одити при необходимост, за да установи мащаба на тези проблеми, и отправя препоръки за необходимите корективни действия.</p> <p>16.8 Налице са ефективни процедури за мониторинг на изпълнението на препоръките и корективните мерки, произтичащи от одита на операциите.</p>	
Член 127, параграф 7 от POP, член 29 от Делегирания регламент на Комисията, член 59, параграф 5, букви а) и б) от Финансовия регламент	КИ 17) Подходящи одити на отчетите	
КО	<p>17.1 Одити на отчетите се извършват от ОО в съответствие с член 29 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно одита на отчетите) и с одитната стратегия на програмата, съсредоточени върху оценката на ключовите изисквания, приложими за СО.</p> <p>17.2 За целите на одитното становище, за да направи заключение, че отчетите дават вярна и честна представа, ОО проверява дали всички данни, изисквани по член 137 от POP, са правилно включени в отчетите и съответстват на счетоводните записи, водени от всички съответни органи или организации или от бенефициерите. Одитният орган проверява следното въз основа на отчетите, които трябва да му бъдат представени от СО: [вж. останалата част от текста в приложение I към настоящите насоки.]</p>	

Позовавания на членове от POP, Делегирания регламент на Комисията и Финансовия регламент	КЛЮЧОВИ ИЗИСКВАНИЯ (КИ) и КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА (КО)	КАТЕГОРИИ ЗА ОЦЕНКА ⁶
	17.3 При одитите на отчетите се вземат предвид международно признатите стандарти за одит. По-специално всички фази на одитите на отчетите следва да бъдат документирани по подходящ начин в работните документи (включително работни листове), свидетелстващи за извършената специфична одитна дейност (по време на одитите на системите, одитите на операциите и окончателните допълнителни проверки на отчетите, представени от СО на ОО), изготвените одитни доклади и заключенията, изготвени в резултат на тази дейност.	
	17.4 Налице са ефективни одитни процедури на равнището на ОО за мониторинг на изпълнението на препоръките и корективните мерки, произтичащи от одитите на отчетите, включително правилното отразяване на финансовите корекции, направени по отчетите (като последващи действия във връзка с резултатите от одитите на операциите).	
Член 127, параграф 5 от POP, член 59, параграф 5, буква б) от Финансовия регламент	КИ 18) Подходящи процедури за осигуряване на надеждно одитно становище и за изготвянето на годишния контролен доклад	
КО	18.1 ОО е въвел процедури, гарантиращи, че ГКД и одитното становище са надеждни, отразяват заключенията, направени от одитите на системите, одитите на операциите и одитите на отчетите, и следват моделите, определени в съответния регламент за изпълнение на Комисията (вж. също Насоки на Комисията относно годишния контролен доклад и одитното становище).	
	18.2 ОО е въвел процедури, гарантиращи, че ГКД и одитното становище се предоставят на Комисията преди крайния срок, определен в член 59, параграф 5, буква б) от Финансовия регламент.	
	18.3 Всички установени грешки се докладват и разглеждат по подходящ начин с оглед на процента на грешките и одитното становище.	
	18.4 Когато общият прогнозиран процент на грешките е над нивата на същественост, ОО анализира неговото въздействие и отправя препоръки, за да се гарантира, че се предприемат корективни действия с цел да се получи допустим остатъчен общ процент на грешките.	
	18.5. ГКД и одитното становище следва да обхващат всички държави членки, свързани с програмите по линия на Европейското териториално сътрудничество.	

Изготвено от:
Проверено от:

Дата:
Дата:

ПРИЛОЖЕНИЕ III: ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ВСЯКА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Орган на държавата членка	Оценка по орган (Категории 1—4)	Съществуващи смекчаващи фактори / компенсаторни контролни мерки, които пряко засягат оценката, изготвена на ниво система	Остатъчен риск за редовността⁸	Общо заключение за системата (Категории 1—4)
Управляващ орган				
Сертифициращ орган				
Одитен орган				
<p>Изготвено от: _____ Дата: _____</p> <p>Проверено от: _____ Дата: _____</p>				

⁸ Много нисък, нисък, среден, висок.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV: ТАБЛИЦА, СВЪРЗАЩА КЛЮЧОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ С КРИТЕРИИТЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ

<i>Орган</i>	<i>КИ/КО</i>	<i>Свързани критерии за определяне (приложение XIII към POP)</i>
УО	КИ 1	
УО	1.1	1. (i) / 1. (ii)
УО	1.2	1. (iv)
УО	1.3	1. (i)
УО	1.4	1. (ii) / 3. А.
УО	1.5	1. (ii)
УО	1.6	
УО	КИ 2	
УО	2.1	3 . А (i)
УО	2.2	3 . А (i)
УО	2.3	3 . А (i)
УО	2.4	3 . А (i)
УО	2.5	3 . А (i)
УО	КИ 3	
УО	3.1	3.А.(v) / 3.А.(ix)
УО	3.2	3.А.(ix)
УО	3.3	3.А.(ix)
УО	КИ 4	
УО	4.1	3. А. (ii) и (iii)
УО	4.2	3. А. (ii)
УО	4.3	3. А. (i) / 3.А.(ii) / 3. А. (iii) / 3.А.(v)
УО	4.4	3.А.(ii) / 3. А. (vii)
УО	4.5	3.А.(ii) / 3. Б. (iv) / 4.Б.
УО	КИ 5	
УО	5.1	3.А.(iv) / 3.А.(vii)
УО	5.2	3.А.(iv) / 3.А.(vii)
УО	5.3	3.А (vii)
УО	КИ 6	
УО	6.1	3.А (iv) и 4 . А (i) / и (ii)
УО	6.2	3.А (iv) и (vii) и 4 . А (i) / и (ii)
УО	6.3	3.А (iv)
УО	КИ 7	
УО	7.1	3. А. (vi)
УО	7.2	3. А. (vi)
УО	7.3	3. А. (vi)
УО	7.4	3. А. (vi)
УО	7.5	3. А. (vi)

<i>Орган</i>	<i>КИ/КО</i>	<i>Свързани критерии за определяне (приложение XIII към POP)</i>
УО	7.6	3. А. (vi)
УО	7.7	3. А. (vi)
УО	КИ 8	
УО	8.1	3. А (viii)
УО	8.2	3. А (viii)
УО	8.3	3. А (viii)
УО	8.4	3. А (viii)
СО	КИ 9	
СО	9.1	1. (i) / 1. (ii)
СО	9.2	1. (iv)
СО	9.3	1. (i)
СО	9.4	1. (ii) / 3. Б.
СО	9.5	1.(ii)
СО	9.6	
СО	КИ 10	
СО	10.1	3.Б.(iv) / 4.Б.
СО	10.2	1. (ii) / 3 / Б. (i)
СО	КИ 11	
СО	11.1	3.Б. (iii)
СО	11.2	3.Б. (iii)
СО	11.3	3.Б. (iii)
СО	КИ 12	
	12.1.	3.Б. (iii)
	12.2	3.Б. (iii)
СО	КИ 13	
СО	13.1	3.Б. (ii)
СО	13.2	3.Б. (i) / 3.Б.(ii)
СО	13.3	3.Б. (ii)
СО	13.4	3.Б. (ii)
СО	13.5	3.Б. (ii)
ОО	КИ 14	неприложимо
ОО	КИ 15	неприложимо
ОО	КИ 16	неприложимо
ОО	КИ 17	неприложимо
ОО	КИ 18	неприложимо